ხალხი უმღერის, აღიდებს რუსთაველს

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოსა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

საგაზეთის 47-ე წელი № 222 (13606) | ხუთშაბათი, 29 სექტემბერი, 1966 წ. | ფასი 2 კაპ.

სსრ კავშირის ჟურნალისტთა მეორე სრულიად საკავშირო ყრილობას

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტი მხურვალედ მოგესალმებთ თქვენ, ჟურნალისტთა მეორე სრულიად საკავშირო ყრილობის დელეგატებს, პრესის, რადიოსა და ტელევიზიის ყველა მუშაკს, გისურვებთ ახალ წარმატებებს თქვენს საპატიო და პასუხისაგებ მუშაობაში.

სსრ კავშირის ჟურნალისტთა ყრილობა შეიკრიბა ღირსსანიშნავ დროს, როცა საბჭოთა ხალხი კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით დიდ მუშაობას აჩაღებს სკკპ XIII ყრილობის გადაწყვეტილებათა განხორციელებისათვის. კომუნისტური მშენებლობის ყველა უბანზე საბჭოთა დამიანები დიდი შთაგონებით შრომობენ. მათ მტკიცედ აქვთ გადაწყვეტილი ახალი შრომითი გამარჯვებებით შეხვდნენ დიად დღესასწაულს — ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 50 წლისთავს. ყოველ ღონეს ხმარობენ ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკის შემდგომი განვითარებისათვის, მისი ალიერების განმტკიცებისათვის, მშრომელთა მატერიალური ეფლდღეობის გუმაჯობესებისა და კულტურული დონის მაღლებისათვის.

საბჭოთა ჟურნალისტების მაღალი მოვალეობაა უნარიანად ა ფართოდ გაუწიონ პრაპაგანდა სკკპ XXIII ყრილობის ადწყვეტილებებს, კონკრეტულად, საქმიანად, ფაქტებისა და ოვლენების არსში ღრმად ჩაწვდომით გააშუქონ ეკონომიკის პრობლემები, მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესისა და ულტურის საკითხები, ალაფრთოვანონ ადამიანები მოწინავე ამოცდილების მაგალითებით, მხარი დაუჭირონ მასების ინიციატივას. მკაცრად გაკიცხონ უარყოფითი მოვლენები და ალლოვანებანი, აქტიურად იბრძოლონ კომუნისტური მშენებლობის ახალი წარმატებებისათვის.

პრესის, რადიოსა და ტელევიზიის მუშაკთა ერთ-ერთ ველაზე დიდი ამოცანაა სრულად გაუშუქონ მსოფლიო ისტორიული მნიშვნელობა ნახევარსაუკუნოვანი გზისა, როელიც საბჭოების ქვეყანამ განვლო კომუნისტური პარტიის ელმძღვანელობით, გვიჩვენონ პროგრესისა და ძველიერების ა მწვერვალებს მიაღწია ჩვენმა სამშობლომ მარქსიზმ-ენინიზმის დიადი იდეების დროშით, მკაფიო პუბლიცისტური სიტყვით აღზარდონ მოზარდი თაობა ხალხის სახელოს რევოლუციურ, შრომითის და საბრძოლო ტრადიციებზე.

საბჭოთა პრესის, რადიოსა და ტელევიზიის უპირველესი ოვალეობაა მშრომელთა იდეურ-პოლიტიკური აღზრდა მა�ლი კომუნისტური შეგნების. საბჭოთა პატრიოტიზმის, ჩვენ ქვეყნის ხალხთა ძმური მეგობრობისა და პროლეტარული ინტერნაციონალიზმის სულისკვეთებით. საჭიროა განუწყვეტელ ვუნერგავდეთ საბჭოთა ადამიანებს სოციალისტური მოალეობრივობის, ორგანიზებულობისა და დისციპლინის, ერთიანობის, საერთო-სახალხო დოვლათის გადიდებისათვის ზრუნვის, სოციალისტური საერთო ცხოვრების ნორმებისადმი ღრმა პატივისცემის გრძნობას.

ჟურნალისტთა საპატიო ამოცანაა გვიჩვენონ კომუნიზმის შენებელი საბჭოთა ადამიანების სულმეი ხალხი. მათი ენეობრივი ხილამაზე და კეთილშობილური მისწრაფებანი. საბჭოთა პრესა ხელს უნდა უწყობდეს სოციალისტური ქვეყნების. მთელი მსოფლიოს მშრომელთა ძმური კავშირის, მათი ეკავშირების ყოველმხრივ განმტკიცებას იმპერიალისტური დამონებისა და ხალხთა ჩაგვრის წინააღმდეგ, მშვიდობისათვის, დემოკრატიისათვის, სოციალიზმისა და კომუნიზმისათვის ბრძოლაში.

დიდმნიშვნელოვან როლს ასრულებს ჩვენი პრესა იმპერიალიზმის რეაქციული, ანტიხალხური არსის, ამერიკის შეერთებული შტატების იმ მმართველი წრეების აგრესიული, ავანტიურისტული პოლიტიკის მხილებაში, რომლებმაც ვიეტნამში მინა ატეხეს და ცდილობენ ჩაახშონ ხალხთა სამართლიანი ბრძოლა თავისუფლებისათვის, ეროვნული დამოუკიდებლობისა და სოციალური პროგრესისათვის. პრესამ, რადიომ და ტელევიზიამ აქტიურად უნდა შეუტიონ ბურჟუაზიულ იდეოლოგიას. იმპერიალისტური იდეოლოგიისა და პოლიტიკის წინააღმდეგ ბრძოლა — ეს არის ბრძოლა სოციალიზმისა და კომუნიზმის პოზიციების განმტკიცებისათვის, ეს არის ბრძოლა ყოველივე იმისათვის, რაც პროგრესულია დედამიწაზე.

კომუნისტური პარტია დიდად აფასებს პრესის, რადიოსა და ტელევიზიის მნიშვნელობას საბჭოთა საზოგადოების ცხოვრებაში, მიიჩნია ისინი კოლექტიურ პროპაგანდისტად და აგიტატორად. ხასების ორგანიზატორად. საყოველთაო-სახალხო საზოგადოებრივი აზრის ტრიბუნად. საბჭოთა ჟურნალისტები ღირსეულად ასრულებენ პარტიის მიერ დასახულ ამოცანებს და თავიანთი შრომით ხალხის პატივისცემა და მადლიერება დაიმსახურეს.

ჟურნალისტის — კომუნისტური პარტიის ერთგული თანაშემწის წოდება საპატიოა ჩვენს ქვეყანაში. მაგრამ ეს ბევრ რამესაც ავალებს მათ, თვითეული ჟურნალისტის, რადიოსა და ტელევიზიის თვითეული მუშაკის მოვალეობაა ღირსეულად ატარებდეს ამ წოდებას. შეიარაღებული იყოს თანამედროვე პოლიტიკური, და მეცნიერული ცოდნით. ხვეწავდეს თავის პროფესიულ ოსტატობას. განუწყვეტელ სრულყოფდეს და ეძებდეს მკითხველებთან, მსმენელებთან, მაყურებლებთან ურთიერთობის ახალ ფორმებს.

საბჭოთა ჟურნალისტიკისათვის დამახასიათებელია მაღალი იდეურობა, სიმართლე, თანმიმდევრულობა და პრინციპულობა. ჩვენი პრესის, რადიოსა და ტელევიზიის წარმატებითი მუშაობის საწინდარია მჭიდრო კავშირი მშრომელთა ფართო მასებთან. მილიონობით მუშა და სოფლის კორესპონდენტზე დაყრდნობა, დაუცხრომელი ზრუნვა ყოველი გამოსვლის ქმედითობის გადიდებისათვის. ნაკლები პრაქტიკულობა და აურზაური, ყალბი პათოსი. მეტი საქმიანობა, ყურადღება ადამიანისადმი, მისი შრომისადმი, საყოფაცხოვრებო საჭიროებებისა და მოთხოვნილებებისადმი, რათა საბჭოთა ადამიანებს თვითეული ჟურნალისტი მიაჩნდეთ გულწრფელ და გულთბილ თანამოსაუბრედ, სერიოზულ და ჭკვიან მრჩეველად, კეთილმოსურნე და მომთხოვნ მეგობრად, რომელიც ყველაფერზე მაღლა აყენებს ჩვენი საერთო რევოლუციური საქმის ინტერესებს.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტი დარწმუნებულია, რომ პრესის, რადიოსა და ტელევიზიის მუშაკები კვლავაც განუხრელად დაიცავენ პარტიული ჟურნალისტიკის ლენინური პრინციპებს. მთელ ძალღონეს მოიკრებენ ბრძოლას ჩვენი დიადი საბჭოთა სამშობლოს ახალი წარმატებებისათვის, კომუნიზმის გამარჯვებისათვის!

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტი

პარტიის ერთგული და მებრძოლი თანაშემწენი

გაიხსნა სსრ კავშირის ჟურნალისტთა მეორე სრულიად საკავშირო ყრილობა

◆

კომუნისტური მშენებლობის ყველა ეტაპზე ჩვენი პრესა იყო პარტიის ერთგული და მებრძოლი თანაშემწე, მისი ნაცადი იარაღი ცხოვრების ძირეული ალდაქმნისათვის, ახალი ადამიანის აღზრდისათვის ბრძოლაში.

28 სექტემბერს კრემლის თეატრში ბაიხსნა სსრ კავშირის ჟურნალისტთა მეორე სრულიად საკავშირო ყრილობა. მისი ამოცანაა დასახოს გზები, რომლებიც ეხმარება ჟურნალისტთა მრავალრიცხოვან რაზმს პარტიის XXIII ყრილობის ადწყვეტილებათა საფუძველზე და შემდეგ გამოცდილების გამოყენებით სიმართლეთ, პარტიული პრინციპულობით, ემოქმედებითი შთაგონებით გვიჩვენოს ჩვენი ხალხის შესანიშნავი საქმენი, მიმეძ ბრძოლა კომუნიზმისათვის.

...დილის 10 საათია. კრემლის თეატრის დარბაზში შეიკრიბნენ დელეგატები ის სტუმრები ყველა მოკავშირე რესპუბლიკიდან. აქ არიან გაზეთებისა და ჟურნალების, რადიოსა და ტელევიზიის, დეპეშათა სააგენტოების, რადიოსა და ტელევიზიის, ...ბების გამომცემლობათა მუშაკები.

შეკრებილნი გულთბილად შეხვდნენ ...ზიდიუმში შემოსულ ამხანაგებს პ. ნ. ...ემიჩევს, ი. ვ. კაპიტონოვს, ბ. ნ. პონ...ტიროვს.

ყრილობაზე მოვიდნენ ბევრი ქვეყნ...ან ჩამოსული სტუმრები. გაისმის ხან...ძლიერი ტაში. ყველანი ფეხზე დგები...ნ. როცა თავმჯდომარემ გამოაცხადა, ...ომ ყრილობაზე ჩამოვიდნენ ვიეტნამის ...ემოკრატიული რესპუბლიკისა და სამ...ეთ ვიეტნამის განთავისუფლების ეროვ...ული ფრონტის ჟურნალისტთა ასოციაციის წარმომადგენლები.

...ახლავ გრიალებს ტაში. დელეგატები ...ეფსალმებიან ჟურნალისტთა საერთაშო...ირო ორგანიზაციის წარმომადგენლებს, ...ულგარეთის, უნგრეთის, გერმანიის დე...ოკრატიული რესპუბლიკის, კორეის ხა...ალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის, ...ონგოლეთის სახალხო რესპუბ...ლიკის, პოლონეთის, რუმინეთის, ჩეხოს...ლოვაკიის, იუგოსლავიის, არაბთა გაერ...ოებულები რესპუბლიკის, ალჟირის, მა...როკოს, ბრაზილიის, ჩილის, კოლუმბიის, ...ერუს, პანამის, გვიანის პრესის წარმო...ადგენლებს.

ირჩევენ ყრილობის ხელმძღვანელ ორ...ანოებს — პრეზიდიუმს, სამდივნოს, ხა...ელ-ალიონ და სამანდატო კომისიებს.

პრეზიდიუმში ადგილებს იკავებენ სსრ ...ავშირის ჟურნალისტთა კავშირის გამგე...ლის მდივნები, ცენტრალური გაზეთები...ს და ჟურნალების მთავარი რედაქტორ...ები, მოკავშირე რესპუბლიკების ჟურ...ნალისტთა კავშირების ხელმძღვანელები, სსკკ ცენტრალური კომიტეტის პასუხისმგებელი მუშაკები, პარტიული, სახელმწიფო და საზოგადო მოღვაწეები.

დიდი აღმავლობით ირჩევენ ყრილობის საპატიო პრეზიდიუმში სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს.

სიტყვა ეძლევა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრობის კანდიდატს, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მდივანს პ. ნ. დემიჩევს. მან წაიკითხა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მისასალმებელი წერილი სსრ კავშირის ჟურნალისტთა მეორე სრულიად საკავშირო ყრილობისადმი, რომლიც ...ბეჭდეს ...ბ. ...ბ. ...ბ.

მსოფლიოს გზებზე

„ვეფხისტყაოსანს“ ყველგან კითხულობენ

ZIRGVELI evropeli mecniери, romelmac gadaundebet amciadad daiaxa šeusწavla da gamoqveynda šotaთა rustaveliis ცხოვრება და შემოქმედება, იყო ფრანგი აკადემიკოსი მარი ბროსე.

მარი ბროსემ მე-19 საუკუნის 30-იან წლებში გულმოდგინედ თარგმნა პროზაულად „ვეფხისტყაოსანი“ ფრანგულ ენაზე. მან კიდევაც გამოაქვეყნა თარგმანის ცალკეული ადგილები და თავისი სტატიები პოემის შესახებ.

სამწუხაროდ, ამ გამოჩენილმა ფრანგმა ქართველოლოგმა თარგმანს საბოლოო რედაქცია ვერარ გაუკეთა, რის გამო იგი აღარ გამოქვეყნებულა.

„ვეფხისტყაოსნის“ პროზაული თარგმანი 1864 წელს დასაბეჭდად მოამზადა ცნობილმა ქართველმა მწერალმა იონა მეუნარგიამ. არც ეს თარგმანია გამოქვეყნებული. მისი ერთი ეგზემპლარი „ვეფხისტყაოსნის“ დამსურათებელ უნგრელ მხატვარ მიხაილ შიჩისთან დარჩა, მეორე რუსეთის იმპერატორ ალექსანდრე მესამესთან და მესამე (უკანასკნელი, ერთადერთი ხელნაწერი) „ვეფხისტყაოსნის“ რუს მთარგმნელ კონსტანტინე ბალმონტთან.

„ვეფხისტყაოსნის“ ი. მეუნარგიასეულმა თარგმანმა დიდი გამოხმაურება ჰპოვა. თარგმანს მაღალი შეფასება მისცეს ილია ჭავჭავაძემ, ივანე მაჩაბელმა, ვახტანგ ორბელიანმა, ავსტრიელმა მწერლებმა ცოლ-ქმარმა ბერტა და არტურ ზუტნერებმა, არტურ ლაისტმა, ფრანგმა ფილოლოგმა ჟიულ მურიემ.

1885 წელს თბილისში გამოქვეყნდა აპხას ბორენის (გრაფ ალექსანდრე ალექსანდრეს-ძე ბობორიკის) მიერ შესრულებული პოემის ფრანგული პროზაული თარგმანი, რომელიც სამწუხაროდ, სუსტი და უფერული აღმოჩნდა. მან ვერ დააკმაყოფილა შოთა რუსთაველის უკვდავი პოემის წაკითხვით დაინტერესებული ფრანგი მკითხველი.

1937 წელს, „ვეფხისტყაოსნის“ დაწერიდან 750 წლისთავის იუბილესათვის ქართველ პოეტს და მთარგმნელს ელისაბედ ორბელიანს დავუალა შალვა ნუცუბიძის ხელმძღვანელობით და სოლომონ იორდანიშვილის კონსულტაციით გაეკეთებინა „ვეფხისტყაოსნის“ ფრანგული პოეტური თარგმანი.

ამ თარგმანზე ელ. ორბელიანმა, შ. ნუცუბიძემ და ს. იორდანიშვილმა დიდი მუშაობა გასწიეს. თარგმანი იუბილესათვის ვერ მოესწრო და იგი გამოუქვეყნებელი დარჩა.

1938 წელს პარიზში გამოიცა სრული პროზაული თარგმანი „ვეფხისტყაოსნისა“, შესრულებული გიორგი გვაზავასა და ქალბატონ ანი მარსელ-პაონის მიერ. წიგნს დართული აქვს გიორგი გვაზავას წერილი: „რუსთაველი და მისი ნაწარმოები“. იგი შედგება ორი ნაწილისაგან: „პოემის ეროვნული ხასიათი“, „პოემის მსოფლიო მნიშვნელობა“.

განსაკუთრებით დიდი ინტერესი და მოწონება ხვდა „ვეფხისტყაოსნის“ ახალ ფრანგულ პოეტურ თარგმანს, რომელიც ასე ბრწყინვალედ შეასრულა სერგი წულაძემ შალვა ნუცუბიძის უშუალო დახმარებით და კონსულტაციით. თარგმანს თან ერთვის ვრცელი წერილი ს. წულაძისა შოთა რუსთაველისა და მისი „ვეფხისტყაოსნის“ შესახებ.

„ვეფხისტყაოსნის“ ეს ახალი თარგმანი დაიბეჭდა პარიზში 1964 წელს. ფრანგმა საზოგადოებრიობამ გულთბილად მიიღო იგი, ფრანგულმა ლიტერატურულმა კრიტიკამ მაღალი შეფასება მისცა მას, ხოლო საფრანგეთის აკადემიამ მიანიჭა მთარგმნელს 1965 წლის ლანგლუას სახელობის პრემია.

„ვეფხისტყაოსანი“ რამდენჯერმე ითარგმნა ინგლისურ ენაზე.

1912 წელს ლონდონში სააზიო საზოგადოებამ გამოსცა ქართული კულტურის დიდი მოყვარულისა და მცოდნის ინგლისელი მწერალი ქალის მარჯორი უორდროპის მიერ შესრულებული ლიტერა-სიტყვიერი თარგმანი „ვეფხისტყაოსნისა“. ტექსტს თან ერთვის პროფესორ მარის „შესავალი ტაეპების განმარტებანი“, „ბიბლიოგრაფიული შენიშვნები“ და „სიტყვათა ჯგუფი“.

1938 წელს მოსკოვში უცხოელ მუშათა საკავშირო გამომცემლო ამხანაგობამ სსრ კავშირში გამოსცა იგივე თარგმანი „ვეფხისტყაოსნისა“ ელისაბედ ორბელიანისა და სოლომონ იორდანიშვილის კომენტარებითა და შენიშვნებით (ილუსტრაციები ირაკლი თოიძისა).

1938 წელს ნიუ-იორკში გამოქვეყნდა „ვეფხისტყაოსნის“ პოეტური ინგლისური თარგმანი მარჯორი უორდროპის ტექსტის მიხედვით.

ოუნესკოს დავალებით ინგლისელმა ქართველოლოგმა რობერტ სტივენსონმა პროზაულად თარგმნა „ვეფხისტყაოსანი“. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ინგლისური ფილოლოგიის კათედრის დოცენტმა ვენერა ურუშაძემ პოეტურად თარგმნა „ვეფხისტყაოსანი“.

„ვეფხისტყაოსნის“ რამდენიმე თარგმანი არსებობს გერმანულ ენაზე.

პირველი ეკუთვნის გერმანელ მწერალს არტურ ლაისტს. მის თარგმანში „ვეფხისტყაოსნის“ ტექსტის ნაწილი შესრულებულია გარითმული ლექსით, დანარჩენი კი პროზაულად. არტურ ლაისტის თარგმანი პირველად დაიბეჭდა 1889 წელს დრეზდენში, მეორედ — 1938 წელს ლაიფციგში.

პოემის ყველაზე სრული „თავისუფალი გერმანული თარგმანი“ ეკუთვნის თანამედროვე ავსტრიელ პოეტს ჰუგო ჰუპერტს. ეს თარგმანი გამოქვეყნდა ბერლინში 1955 წელს. წიგნს თან ერთვის მთარგმნელის წინასიტყვაობა შოთა რუსთაველისა და მისი პოემის შესახებ.

ჰუგო ჰუპერტს „ვეფხისტყაოსნის“ გერმანული თარგმანისათვის მიენიჭა გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის სახელმწიფო პრემია ჰაინრიხ ჰაინეს სახელობისა.

იტალიერ ენაზე „ვეფხისტყაოსანი“ ერთხელ ითარგმნა. იტალიური პროზაული ტექსტი შესრულებულია ქართველი მთარგმნელის შალვა ბერიძის მიერ. იგი გამოქვეყნდა მილანში 1945 წელს, ფუღვიო ბიანკონის ილუსტრაციებით. მას თან ერთვის შალვა ბერიძის შესავალი წერილი.

1945 წელს ჩილის დედაქალაქ სანტ-იაგოში გამოვიდა „ვეფხისტყაოსნის“ თეთრი ლექსით შესრულებული თარგმანი. იგი ეკუთვნის ჩილელ პროგრესულ ლიტერატურულ მოღვაწეს ჩუსტავო დე ლა ტორე ბოტარსს, რომელიც პირველად პოემას გაეცნო მარჯორი უორდროპის ინგლისურ თარგმანში. როგორც თვითონ მთარგმნელი აღნიშნავს, მისი კონსულტანტი და ხელმძღვანელი ამ საქმეში იყო ქართველი რუსთველოლოგი ვიქტორ ნოზაძე.

პოლონურად რუსთველის პოემის რამდენიმე სტროფის პროზაული თარგმანი გაუკეთებია ა. ხოძკოს, 1833 წელს თავისი წერილისათვის „ქართველი პოეტი შოთა რუსთაველი“.

1937 წელს „ვეფხისტყაოსნის“ პოლონურ ენაზე ლექსად თარგმნა დაიწყო პოლონელმა პოეტმა იულიან ტუვიმმა, მაგრამ პოემის მეოცე ტექსტის თარგმნა ვეღარ მოასწრო. იმავე წელს სოფია ვოლნიკევიჩმა პოლონურად თარგმნა „ვეფხისტყაოსნის“ რამდენიმე სტროფი. რაც დაიბეჭდა ვარშავაში, შოთა რუსთაველისადმი მიძღვნილ საიუბილეო კრებულში.

შედარებით სრული, მაგრამ თავისუფალი თარგმანი პოემისა პოლონურ ენაზე ეკუთვნის პოეტ იგორ სიკირიცკის. იგი გამოქვეყნდა ვარშავაში 1960 წელს. აღსანიშნავია აგრეთვე კაზიმირ ლაფინსკის მიერ შესრულებული „ვეფხისტყაოსნის“ პროზაული თარგმანი.

რუმინულ ენაზე „ვეფხისტყაოსნის“ ორი თარგმანი არსებობს: ერთი პროზაული, რომელიც ეკუთვნის ვერა რომანს (გამოვიდა ბუქარესტში 1947 წელს, მხატვარ სერგი ქობულაძის ილუსტრაციებით), მეორე, პოეტური, ცნობილი რუმინელი პოეტის ვიქტორ კერნბახის შესრულებით. იგი გამოქვეყნდა ბუქარესტში 1956 წელს, მთარგმნელის შესავალი წერილით, შენიშვნებით და ლექსიკონით.

უნგრეთში რუსთაველის ქმნილება პირველად გამოიცა 1917 წელს მიხაილ შიჩის ილუსტრაციებით. პოემა თარგმნა უნგრელმა ორიენტალისტმა აკადემიკოსმა ბელა ვიკარმა. ამ საქმეში მისთვის დიდი დახმარება გაუწევია ქართველ ესპერანტისტს გიორგი ნიკოლაურს. ამ თარგმანს მაღალი შეფასება მისცა ქართული ენის კარგად მცოდნემ, ავსტრიელმა პროფესორმა ჰუგო შუხართმა.

მეორე უნგრული სრული პოეტური თარგმანი ეკუთვნის ვერიოეშ შანდორს. იგი გამოიცა ბუდაპეშტში 1954 წელს მიხაილ შიჩის ილუსტრაციებით.

ჩეხურ ენაზე ორი თარგმანი დაიბეჭდა — პოეტური და პროზაული, ორივე ეკუთვნის ცნობილ ქართველოლოგს, პრაღის უნივერსიტეტის პროფესორს იარომირ იელინეკს.

„ვეფხისტყაოსნის“ იაპონური თარგმანი გამოქვეყნდა 1955 წელს ტოკიოში. იგი ეკუთვნის იპეი ფუჯუროს. ილუსტრაციები და მხატვრული გაფორმება შესრულებულია ირაკლი თოიძის სურათების მიხედვით.

იგივე თარგმანი დაიბეჭდა მეორედ 1961 წელს ტოკიოში. ამჯერად წიგნი მხატვრულად გააფორმა იაპონელმა მხატვარმა ტადაჩიმ მიხაილ შიჩისა და ირაკლი თოიძის სურათების მიხედვით.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ საერთოდ რუსთაველის შესწავლას უცხოეთში, კერძოდ „ვეფხისტყაოსნის“ უცხო ენებზე თარგმნის კეთილშობილური საქმეს დიდად უწყობს ხელს შალვა ნუცუბიძის მთარგმნელობითი საქმიანობა და მისი ფრიად საყურადღებო რუსთველოლოგიური ძიებანი.

ჩინელ ხალხს რუსთაველის პოემის რამდენიმე თარგმანი აქვს. ერთი პოეტ ემი სიაოს (გამოიცა 1943 წელს პეკინში), მეორე ლი-ციეს მიერ შესრულებული (გამოვიდა 1943 წელს პეკინში). ეს არის სრული თარგმანი 1938 წელს გამოცემული უორდროპისეული თარგმანის მიხედვით. მესამე თარგმანი ეკუთვნის ბეი-ვანს და ში ხინს (გამოიცა პეკინში 1947 წელს). ტექსტს თან ერთვის პაავლე ინგოროყვას წერილი — „შ. რუსთაველი და მისი პოემა“. იგივე თარგმანი გამოვიდა შანხაიში 1951 წელს. ლი-ციეს ზემოდასახელებული თარგმანი კვლავ გამოქვეყნდა პეკინში 1957 წელს.

მონღოლურ ენაზე „ვეფხისტყაოსანი“ დაიბეჭდა 1965 წელს. თარგმანი ეკუთვნის დ. გომბოჟოს. ტექსტს წინ წამძღვარებული აქვს პოეტ ხ. პერლეს ლექსი, ყდაზე წარმოდგენილია ირაკლი თოიძის სურათი — „ტარიელის ბრძოლა ვეფხთან“.

ჩვენამდე მოღწეული ცნობების მიხედვით არის ცდები „ვეფხისტყაოსნის“ თარგმნისა სპარსულ, ბერძნულ, ძველ ებრაულ, ლათინურ ენებზე.

ცნობილია, ყველა ეს თარგმანი ერთნაირი ღირსებისა არ არის, [illegible] ლიოს სხვადასხვა ენებზე.

[illegible] მისი გენიალური ქმნილება. იგი [illegible] დათანხმებით შედის და მკვიდრდ[illegible] მსოფლიო ლიტერატურაში.

1937 წელს რუსთაველის საიუბილეო დღეებში გაზეთი „პრავდა“ [illegible] თავის მოწინაგე სტატიაში აღნიშნა, [illegible] „რუსთაველის „ვეფხისტყაოსანი“ [illegible] თავისი შეუდარებელი მხატვრული [illegible] ძალით, თავისი ღრმა აზრებით [illegible] თვნის მთელ კაცობრიობას და [illegible] ველ რიგში მის მოწინაგე რაზმს [illegible] ბაბუაჩოთა ხალხებს“.

ამიტომ არის, რომ არა მხოლოდ საბჭოთა კავშირში, არამედ საზღვარგარეთის ქვეყნებშიც უჩვეულო [illegible] ბით ვითარდება ინტერესი შოთა რუ[illegible] თაველისა და მისი „ვეფხისტყაოსნ[illegible] სადმი“.

ეჭვი არ არის, რომ სულ მალე მსოფლიოს ყველა ცივილიზებულ ენაზე გადაითარგმნება „ვეფხისტყაოსანი“. იგი კიდევ უფრო ფართოდ გაფრთქვამს სახელს თავის მშობელს — ქართველ ხალხს.

დავით ფანიულიძე,
ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი.

* * *

სურათზე: „ვეფხისტყაოსანი“ გამოცემები მსოფლიოსა და საბჭოთა კავშირის ხალხთა ენებზე.

პარტიის ერთგული
და მებრძოლი თანაშემწენი

(დასასრული)

გვახსენებენ თავს არა მარტო „ფსიქოლოგიური ომის“ ზალებით, არამედ აგრეთვე რეალური აფეთქებებით ვიეტნამში. დღეს ვიეტნამია ჩვენი ტკივილი, ჩვენი მუდმივი თემა. „ბინძური ომის“ დაწყებიდანვე, რომელიც ამერიკის იმპერიალისტმა გააჩაღა თავისუფლებისმოყვარე ხალხის წინააღმდეგ, საბჭოთა ჟურნალისტები დაუცხრომლად ამხილებენ ოკუპანისგალმელ დამპყრობთა დანაშაულს. ჩვენ გვკერა, რომ ვიეტნამელი ხალხი გაიმარჯვებს!

მრავალი წლის წინათ, როცა ჩვენი ჟურნალისტიკა ფეხს იდგამდა, ვ. ი. ლენინმა წარმოთქვა ღირსშესანიშნავი სიტყვები: „თუ ჩვენი მოწინააღმდეგეები ამბობდნენ და აღიარებდნენ, რომ ჩვენ საწყაული მოვახდინეთ აგიტაციისა და პროპაგანდის განვითარებაში, ეს უნდა გავიგოთ... რომ ის სიმართლე, რომელიც ამ აგიტაციაში იყო, ყველას თავში იკრებოდა. და ამ სიმართლეს არ შეიძლება გადავუხვიოთ“.

ცხოვრების სიმართლე, პარტიული პრინციპულობა ყოველთვის იყო და კვლავაც არის საბჭოთა ჟურნალისტების შემოქმედებითი შთაგონების წყარო. და თუ დღეს შეგვიძლია აღვნიშნოთ ჩვენი წარმატებანი, ყოველი შთაგანი ლენინის ანდერძის ერთგულების, სიმართლის ერთგულების შედეგია.

ახლა სსრ კავშირში გამოდის 7.700-ზე მეტი გაზეთი და თითქმის 4 ათასი ჟურნალი. მიმდინარე წელს გაზეთებისა და ჟურნალების საცალო ტირაჟმა 218 მილიონს ეგზემპლარს გადააჭარბა და თითქმის გაუტოლდა ჩვენი ქვეყნის მცხოვრებთა რიცხვს. ახლა ჩვენ გვაქვს 33 გამოცემა, რომლებიც მილიონიანი ტირაჟით ბეჭდება.

პერიოდულ გამოცემებზე თავისუფალ ხელმოწერას ჟურნალისტები მოსწრებულად ადარებენ რეფერენდუმს. როცა ხელმოწერის დროს ფული შეაქვთ, მკითხველები ამით თითქოს ხმას აძლევენ იმ გამოცემებს, რომლებიც მწვავედ ეხმაურებიან საერბოროტო საკითხებს, დღანან მოვლენათა ცენტრში, ეხმაურებიან მკითხველთა მრავალმხრივ ინტერესებს.

დარწმუნებით შეგვიძლია განვაცხადოთ, რომ პარტიის ყოველდღიური უყურადღების შედეგად ჩვენს ქვეყანაში შეიქმნა ჟურნალისტთა მრავალრიცხოვანი რაზმი, რომელიც ერთგულად ემსახურება თავის ხალხს.

როცა ვლაპარაკობთ საბჭოთა პრესის კადრებზე, თქვა შემდეგ მომხსენებელმა, ყოველთვის უნდა გვახსოვდეს მისი მძლავრი სათავეები, გვახსოვდეს ის, რაც ძირეულად განასხვავებს ახალი საბჭოური პრესას ბურჟუაზიული პრესისაგან. ვგულისხმობ ხალხის მასების აქტიურ მონაწილეობას პრესისა და რადიოს მუშაობაში, ჩვენი რედაქციების მრავალრიცხოვან ხაზოგადოებრივ აქტივს, მუშათა და სოფლის კორესპონდენტთა მოძრაობას. მუშათა და სოფლის კორესპონდენტთა მოძრაობაში, არასრული მონაცემებით, მონაწილეობს პრესისა და რადიოს ხუთ მილიონზე მეტი აქტივისტი. მოხსენებაში აღნიშნულია, რომ დადგა დრო გაიმარჯოს მუშათა და სოფლის კორესპონდენტთა სრულიად საკავშირო ყრილობა, რომელიც განიხილავს ამ მახობრივი ხაზოგადოებრივი მოძრაობის მომწიფებულ საკითხებს.

**პარტიული და სახელმწიფო მუშაობის ლენინური ნორმების აღდგენამ, პიროვნების კულტის მავნე შედეგების დაძლევამ, ეროვნული ეკონომიკურ ბაზაზე ეფექტიანობის ამაღლებამ, ეროვნული ეკონომიკის ინტენსიურ საფუძველზე გადაყვან

უკვდავი წიგნი

ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲔᲚᲘᲡ საზეიმო დღეებში ძვირფასი საჩუქარი მოამზადეს მოძსომხეთში — სომხურ ენაზე გამოვიეფხისტყაოსნის“ საიუბილეო გამცემმა.

პოემის თარგმანი ეკუთვნის აწ განსენებულ პროფესორ გეორგ ასატურს. ეხი დიდი მრუნველობითა და სიყვარულით არის გამოცემული. მთავარი რედაქტორია აკადემიკოსი ს. ერემიანი. ილუსტრაციები ეკუთვნის ს. ქობულაძეს. მხატვრული გაფორმება — ლ. საბინაწს.

ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲘᲡᲜᲔᲑᲐ დიდი სომეხი პოეტის **ᲔᲢᲘᲐ ᲘᲡᲐᲐᲙᲘᲐᲜᲘᲡ** სიტყვებით: „შოთა მნათობი მზეა, რომლის ირგვლივ საუნეთა მანძილზე ტრიალებდა ქართველი მეელი ცხოვრება. ის საქართველოს ლიერი ატმოსფეროა, რომლითაც ასეთ წლებში სუნთქავდნენ ქართველები. თასაგან უსწავლიათ ერთგულება, სიყრული, მამაცობა, რაინდობა; უსწავათ ენა, გემოვნება, ხელოვნება სიბრძეს, პოეტურობა.

შოთა საქართველოს სულის ხუროთძღვარია“.

ამ ეპიგრაფს მოსდევს ქართული მწერობისა და ხელოვნების მცოდნის, დიდი ენიერის, აკადემიკოს **ᲘᲝᲡᲔᲑ ᲝᲠᲑᲔᲚᲘᲡ** ერცელი სტატია, რომელიც პირველად ქვეყნდება.

გვთავაზობთ რამდენიმე ნაწყვეტს აკადეიოს ი. ორბელის წერილიდან.

ᲐᲠ ᲕᲘᲪᲘ — ნუთუ მოიძებნება როიმე მხატვარული, თუ გინდ ყველაზე ალი შემოქმედება, რომელსაც შვიდ ბევარი საუკუნის მანძილზე ისეთი განუორებული პოპულარობისათვის მიეწოოს, როგორიც რუსთაველის პოემამ ეიპოვა. მცირე ხნის შემდეგ ასეთივე ამბი ხდება ირანში, სადაც ფირდოუსის ბელს ქება-დიდების დაფის გვირგვინი ემოვლება, თუმცა მაინც იმოდენა ქებიდებისა არა, რამდენიც რუსთაველს სახელის საქართველოში. რუსთაველი და ყოველივე ის, რაც ცოტა თუ �ად დაკავშირებულია მის პოემასან, ეს იყოს თუ გინდ ორად-ორი სტრიონი თუ პოემის ხელიხელ საგოგმანები ერ თქვენს ქვეყნის წარმტაცი ბუნებით. სწორედ ამიტომაც არის საქართველოში ამდენი პოეტი. როა სამშობლოში დაბრუნდები, აუცილებლად დავწერ ლექსებს რუსთაველზე, საქართველოზე, მის ტუმართმოყვარე ხალხზე, გავაცნობ ჩემი ქვეყნის ხალხს, როგორ აფასებენ ქართველები თავიანთ საველოვან შვილებს, როგორ უყვიან ისინი მატერიალური კულტურის ძეგლებს.

ᲔᲛᲠᲘᲡ ᲰᲘᲣᲖᲘ.

ᲘᲜᲓᲝᲔᲗᲘ.

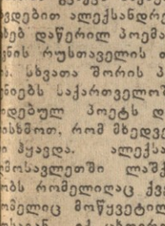

ᲕᲐᲛᲐᲧᲝᲤ, რომ იმ ქვეყნის წარმომადგენელი ვარ, რომელსაც თავის ამბად აღებულ სიუეტში ასე ლამაზად უძღერის დიდი შოთა რუსთაველი. ჩემს სამშობლოშიც აღნიშნეს ქართველი ხალხის საამაყო შვილის შოთა რუსთაველის იუბილე. ერთ-ერთ ინდურ ჟურნალში „ნაგ მონში“ დაიბეჭდა ჩემი წერილი „რუსთაველი და მისი პოემა „ვეფხისტყაოსანი“.

დიდად მოხარული ვარ, რომ მონაწილეობას ვიღებ ქართველი ხალხის დიდ ზეიმში. აღტაცებული ვარ თქვენს ქვეყნის წარმტაცი ბუნებით. სწორედ ამიტომაც არის საქართველოში ამდენი პოეტი. როდესაც სამშობლოში დავბრუნდები, აუცილებლად დავწერ ლექსებს რუსთაველზე, საქართველოზე, მის ტუმართმოყვარე ხალხზე, გავაცნობ ჩემი ქვეყნის ხალხს, როგორ აფასებენ ქართველები თავიანთ საველოვან შვილებს, როგორ უყვიან ისინი მატერიალური კულტურის ძეგლებს.

ᲐᲙᲐᲓᲔᲛᲘᲙᲝᲡ Ი. ᲝᲠᲑᲔᲚᲘᲡ ᲣᲪᲜᲝᲑᲘ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ „ᲕᲔᲤᲮᲘᲡᲢᲧᲐᲝᲡᲐᲜᲖᲔ“

◆

ᲞᲝᲔᲛᲐ დაწერილია XII საუკუნის ოლოს. რასაკვირველია, ის აღწერა თავისებისა და რაინდებისა — რომ ისინი ალზღვრიდ კეთილნი არიან, სულგრძელნი, ქველმოქმედნი, მუდამ დახმარებისის მზად მყოფნი — რუსთაველი რომ ოვლა, მთლიანად არ შეეხებამება სიმდგილს. რუსთაველის რაინდები და ეოდალები მატარებელნი არიან უაღესად მაღალი მორალური თვისებებისა, ამაგვალულნი არიან უკეთილშობილესი ინდობებით. მათი გამოჩენა საყოველაო აღფრთოვანებას იწვევს და ყველა ელეტრეს, ქალაქის მცხოვრებნი — ელოსნები, ვაჭრები — მიიჩქარის ამ ნაელი გმირების დასანახავად.

თავიანი პერსონაჟების ამგვარი დახასიეება ეს თვითონ რუსთაველის თვისებეა. იგი ისე ხატავს მათ, როგორც უნდოენახა ისინი. სინამდვილეში, — ხავს თავისი მორალის კარნახით, გარემონამდვილის, საქართველოს მცხოვრებეი და დაბალი ფენების მიმართ თავისი ეგოიდებულების თვალთახედვით. ამ�შეიძლება ითქვას, რომ რუსთაველის პოემაში თავისებური უტოპიის შექასთან გვაქვს საქმე. ასეთსავე ამბავს ვდებით ალექსანდრე მაკედონელის შეებ დაწერილ პოემაში, რომელიც ეკუენის რუსთაველის თანამედროვე ნიზამ. სხვათა შორის პოემაში ნიზამი იბნებს საქართველოში მოღვაწე ვილაც ედებულ პოეტს და შეიძლება ვიგუასხმოთ, რომ მხედველობაში რუსთაველ ეაყადა. ალექსანდრე მაკედონელი ბმოსავლეთში ლაშქრობის დროს იპყრობს რომელიღაც ქვეყნელის სამეფოს, ომელიც მოწყვეტილია მზიური სამყასაგან. იქ ცხოვრობენ ადამიანები, ომლებიც მეგობრულად არიან განწყოელი ურთიერთისადმი, ისინი ერთმანეთს შეურაცყოფენ, ყველაფერს თანაბედ იყოფენ — ჭირსაც და ლხინსაც. ის ბედნიერი ქვეყანაა, რომლის მსგავ არ არის დედამიწის ზურგზე. ბედნიერ მხარე, სადაც არ არიან ბოროტი ადანები, ტირანები. მტაცებლები, ექსლოატატორები და ექსპლოატირებულნიზამის ნაწარმოებებიც, ეჭვს გარეა. ვხედავთ უტოპიური ქვეყნის სუთა, რომელიც ავტორს გადაუტანია ესკნელის სამეფოში, მზისაგან დაფული წყვდიადის სამეფოში.

...პოემიდან შეიძლება ამოღებულ იქ ერავალი ფრიად მნიშვნელოვანი აფორიზმი. კაცობრიობის ისტორიაში იყვნენ ისეთი მოღვაწენი, დიადი აზრების მოკლედ და სხარტად გამოთქმა რომ სრვეოდათ. ლაპარაკია ეგრეთწოდებულ მაქსიმებზე — ზნეობის ფორმულების მოკლედ გამოთქმაზე. რუსთაველი უხვად არის მადლმოსილი ამ ნიჭით. წარსულ იუბილეს დღეებში ხელი მოუკიდეს შოთა რუსთაველის აფორიზმებისა და სხარტა გამოთქმების შეგროვებას და მთელი სიდიადით აღსდგა პოეტის დიადი კეთილშობილური სახე, — ყოველივე ის, რაც დაუწერია ზნეობისა და გარემოს შესახებ ამ დიადი მისწრაფებებით შთაგონებულ შემოქმედს.

სხვათა შორის, როგორც ჩვენთვის, ასე ქართველი ხალხისათვის, რუსთაველის შემოქმედების გასაგებად განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ერთ ტაეპს, რომელიც ოქტომბრის დიდი რევოლუციის მონაპოვართა დაცვის დღეებში საბჭოთა არმიის მებრძოლთა გმირობის შთამგონებლად გადაიქცა. იგი მოკლე დროში გავრცელდა ფრონტის ყველა გაზეთში. ეს არის — „სჯობს სიცოცხლესა ნაზრახსა სიკვდილი სახელოვანი!“ რუსთაველის ამ აფორიზმთან დაკავშირებულია მთელი რიგი ლეგენდები, რომელნიც, უეჭველია, გარკვეულ ისტორიულ სიმართლეს შეიცავენ. ჩვენ ვიცით, რომ XVII საუკუნეში, როცა ერთერთ ბრძოლაში ქართველთა მცირე ლაშქარს მტერმა ალყა შემოარტყა, მეთაურმა ამ აფორიზმით მიმართა ლაშქარს და მებრძოლები უანგელად გამოვიდნენ რკალიდან — ქართველებმა, რუსთაველის ამ სიტყვებით გულმოცემულებმა, გაარღვიეს ალყა და მტერი დაჯახნეს. ეს დამოწმებულია ქართულ მატიანეში და ლეგენდასავით შემონახულია ქართველ ხალხში.

ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲔᲚᲘᲡ ფრთიან სიტყვებში არის ისეთი ბრძნული აზრები, რომლებიც ქვეყნიერების ავკარგის ათვისებისა და მისი მოწესრიგების ერთგვარ გასაღებს წარმოადგენენ. როცა იგი ლაპარაკობს —მზეს სამყაროს ერთნაირად მოფინებაო, ამით იგი არ განასხვავებს ვარდსა და მის გამანაყოფიერებელს, — ზედაფენას და იმათაც, ვისაც მხრებზე აწვათ ფეოდალური წყობილების მთელი სიმძიმე.

რუსთაველის პოემის ლექსთაწყობა საოცრად სრულფასოვანი და უზადოა. როცა პოემას ქართულად კითხულობთ, შინაარსის გამომსახველობითი სტროფები იმდენად საცნაურია, რომ უმალვე გიპყრობთ სურვილი შეიჭრდეთ და დაუკვირდეთ — სავსებით იცვლება ლექსი, იცვლება არა თუ ზომა, არამედ მოდია ქართულის სხვა ბგერითი თუ ალბადობითი სიმდიდრე. რუსთაველი ზედმიწევნით დაუფლებულია ქართული ენის ყველა სამკაულს, ბასაკუთრებით ალიტერაციულ გამოთქმებს...

ვინაიდან ქართულ პოეზიაში, აგრეთვე ამერიკაკავკასიის რომელიმე სხვა ხალხის პოეზიაში რუსთაველის ტოლი არაფერია, როცა ვადარებთ მის შემოქმედებას მის ცოტა თუ ბევრად თანამედროვე სხვა რომელიმე მწერალს, იძულებული ვხდებით გავცდეთ ამერიკაკავკასიის ხალხების შემოქმედების ფარგლებს და პირველ რიგში მიემართოთ სპარსელ პოეტებს, რომლებსაც რუსთაველი კარგად იცნობდა, ქერძოდ, ხაკანსა და გურგანს.

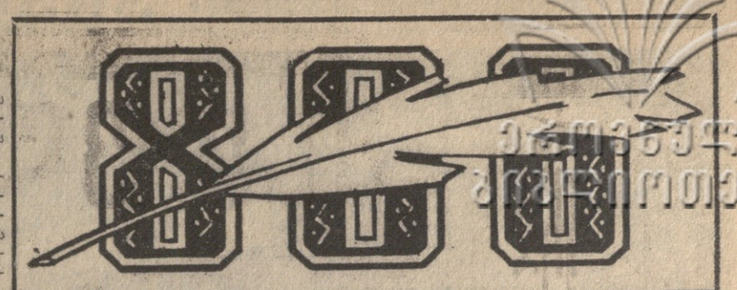

მეოცე საუკუნის თვალით

ᲔᲠᲜᲡᲢ ᲒᲔᲠᲜᲘ

ᲛᲔᲝᲪᲔ ᲡᲐᲣᲙᲣᲜᲘᲡ დადამიწაზ შავბნელი წყვდიადი ჩამოსწოლია. მსოფლიოში ყველაფერი მოუწესრიგებელია. კაცობრიობამ არ იცის როგორ მოიქცეს. ომები შინ და გარეთ, ძარცვა-ბარგაზვეზე, მოარული სენი. სისხლი, ავაზაკობა და უსამართლობა ყველგან, სადაც ადამიანები ცხოვრობენ. ფილოსოფოსები და ასტროლოგები ადამიანებს ამაო უბედურებებს უწინასწარმეტყველებენ. ქალაქების ქუჩებში მომოდიან დაბლა თავდახრილი ბერების პროცესიები. ბერები ადამიანებს მოუწოდებენ მოინანიონ ცოდვები და უარი თქვან ამქვეყნიურ სიამეზე. თანამედროვეს ეჩვენება, რომ გამოსავალი აღარ არის, ისტორია თავგრდება. ხვალ იქნებ აღსასრული დადგეს.

ადამიანებს კვლავინდებურად მოპყავთ მოსავალი, იხდიან ქორწილებს, ქეიფობენ ბაზრობებზე. მაგრამ ცა სულ უფრო იღუნება. ევროპის ყველა ქვეყანაში ერთი და იგივე ხდება. ფეოდალური საზოგადოების შენობა, ავეული ხუთასიოდე წლის წინათ რომის ძველი იმპერიის ნანგრევებზე, ირყევა. ამ საზოგადოების თვითეული კლასი წაჩხუბებულია მეორესთან. ყველას ეშინია ერთმანეთისა და ეძვის თვალით უყურებენ ერთმანეთს.

რომის პაპი შეთქმულებებს აწყობს მეფეების წინააღმდეგ. მეფეები აციწროებენ მფლობელ გრაფებსა და ჰერცოგებს, ჰერცოგები და მათი ხელქვეითი რაინდები ძარცვავენ გლეხებსა და ქალაქების მცხოვრებლებს. ქალაქებში გაჩაღებულია ბრძოლა ხელოსნებსა და მდიდარ პატრიციებს — ვაჭრებს, სახლთმფლობელებს და მევახშეებს შორის. თვითეული ციხე-კოშკის, თვითეული ქალაქის გარნემო შუღლი და შეტაკებებია. სამხედრო განხეთქილება პოლიტიკურ გახეთქილებად იქცევა ბერიქით, გვიელფები, პაპის პარტია ებრძვიან გიბელინებს, გერმანიის იმპერატორის პარტიას. თვითეული ფეოდალური პარტია მეორეს ბრალს სდებს — მომაკვდინებელ ცოდვებში.

ყველგან დაფუფუფუფენენ ჯაზუბები. აქა-იქ ანთია კოცონები, რომლებზეც ცოცხლად სწვავენ ადამიანებს — ერეტიკოსებსა და კუდიანებს, ემბაკის ზეშეებს. სიკვდილით დასჯას ცნობისმოყვარეობით უზიერენ მარგალიტებით შემკობილ კაბეებანი კეთილშობილი მანდილოსნები, ვეიფას საუფლიანი კავალრები, წოწოლაქუდებიანი მეცნიერებათა დოქტორები. შუასუკუნეობრივი საზოგადოება ბრწყინავს, ელვარებს — და დაღუპვას ელის.

საერთაშორისო დაძაბულობამ უმაღლეს წერტილს მიაღწია. ცალკეულ ქვეყნებსა და ერთმანეთისადმი მტრულ დინასტიებს შორის წარმოეწყო განუწყვეტელი ჩვეულებრივი ომები დიმატა მსოფლიო კონფლიქტები, რომლებიც ლამობენ მოიცვან მთელი კონტინენტები: ევროპის მეფეთა ჯვრარსნული ლაშქრობები აღმოსავლეთის მპყრობელთა წინააღმდეგ ყველა გზებზე მიმოდიან ჯარები. მეფეები აცხადებენ, რომ ჯადაყვნელი აქვთ დედამიწაზე დაამყვიდრონ სიყვარულისა და ყოველისმეტეგენის ქრისტიანული იდეალები, ბრძოლით დაიპრყნონ მავხოვრის საფლავი იერუსალიმში და დასაჯონ ყველა ურჯულო. სულთნები და შაპები უპასუხებენ, დიდია ალაჰი და მისი მოციქულია მაამადი, ცუდა არ იქნებოდა ყველა ქრისტიანის გაქელეტა. ხოცავენ ერთნეიც და მეორენიც.

ევროპა შეშფოთებულია. სამხრეთიდან მას უახლოვდებიან თურქი სელჯუკები, რომლებმაც გაანადგურეს ბიზანტიელები მცირე აზიაში. და მიიწევენ ხმელთაშუა ზღვისა და შავი ზღვისაკენ. შორეული აღმოსავლეთიდან მალე მიიმარჯნიან ტარამანების მონღოლები, რომლებსაც სათავეში უდგას ადამიანი, სასელად ჩინგიზ ყაენი. უფრო ახლო, უკვე თვით ევროპის ტერიტორიაზე, მტაცებლობენ ყივჩაყები და პაპუანიკები, რომლებიც თავდასხმების შემდეგ ქუას ქვაზე აღარ ტოვებენ. კონტინენტის მეორე ხხარეზე არაბების კვლავ უბერავთ ესპანეთის საკმაოდ დიდი ნაწილი. ომეიადიანი თანაარსებობა ქრისტიანულ დასავლეთსა და მუსლიმანურ აღმოსავლეთს შორის წარმოუდგენელი ჩანს. ამავე დროს სისხლისმღვრელი შუღლი კვლავ ჯიჯგნის ევროპას შიგნიდან.

ყველაზე თავხედურად იქცევიან გერმანელი მთავრები, რომლებიც ესწრაფვიან სამხედრო ბატონობას მთელ ევროპაზე. მათს სახელმწიფოს ეწოდება „გერმანელი ერის რომის სამღვთო იმპერია“, იგი გადაჭიმულია რაინის სათავეებიდან დუნაიმდე და ადრიატიკის ზღვამდე და უკვე მოიცავს საფრანგეთის, ბელგიის, იტალიისა და პოლონეთის ნაწილებს. გერმანიის იმპერიას მართავს წითელწვერა ფრედერიხ ბარბაროსა, რომელიც შინაგი ზარსა სცემს მთელ ევროპას. იგი ემუქრება იტალიასა და ბიზანტიას, ცივ ომს ეწევა რომის პაპთან და ჯარებს ზღაგნის სულთან სალადინის წინააღმდეგ. მისი ჯარისკაცები სწვავენ ქალაქებს და აპარტახებენ მთელ ქვეყნებს. გერმანიის იმპერიის მახვილი აღმოსავლეთისაკენ იბრუნებს პირს. მზადდება დაარსება მაჰალოსანთა ორდენისა, რომელიც ფარიტაცებს ბალტიისპირეთს, განიზრახავს დაიპყროს ბალტიისპირეთი, ბანიზრახავს დაიპყროს ბალტიისპირეთს, ბანიზრახავს დაიპყროს ბალტიისპირეთს და რუსთა მიწა-წყალი.

ევროპა სისხლში ცურავს. გააფთრებული გერმანელი მთავრები და რაინდები მას მოსვენებას არ აძლევენ. ამაოა სამნიელი იარაღი — თოფის წამალი — ჯერ კიდევ არ გამოუგონიათ, იგი ორი საუკუნის შემდეგ გამოჩნდება, მაგრამ ჭალა ნელა ნელა ჩაეფლებრივი იარაღთაც — მახვილით, შუბით, ცულით. ხვალ ჰორიზონტის მეორე მხარეს აღმოაჩენენ აჩრდილი ჩინგიზ ყაენის მეფეგრაფი ურდოებისა, რომლებიც სწრაფ, დაუღალავ ცხენებს დააკრიალებენ. მსოფლიო იცდის. შინისა და ნაოვლის ატმოსფერო ჩვეული ანარეკლ შუქით. ინოკენტის პოლიტიკა ემყარება ძალაუფლებას. Potestas clavium („ბასალების ძალაუფლება“), რომლის მიხედვით ქრისტემ ეკლესიას მიანიჭა ადამიანთა ბედის“გადაწყვეტის უფლება და ასლა ღმერთსაც აღარ შეუძლია შეცვალოს თავისი გადაწყვეტილება: ეკლესიას რომ მისცა ქვეყნიერება, აღარ შეუძლია საკუთარ თავს ეწინააღმდეგებოდეს.

ბასალეები გაუმაძღარი და ულმობელი ანაფორიანი დიდებულების ჯიბეში. ქვეყნიერებას უბრძანებენ მორჩილად იცხოვროს მუხლმოდრეკილმა, ელოდოს საშინელ სამსჯავროს. ეხანელი მეგდელი დომინიკი ემზადება შექმნას „ღვთის ნაგაზების“ — დომინიკელების ორდენი, რომლებსაც პაპი დაავალებს მართონ ინკვიზიციის საქმეები. დომინიკელთა დრამაზე გამოსახულია ნაგაზები, რომლებიც ფლეთენ ერეტიკოსთა სხეულებს. მათი იდეოლოგის თომა აკვინელის შოძღვრება იქნება: ყოველი შემეცნება ცოდვაა, თუ მიზნად არა აქვს ღვთის შემეცნება.

ასე უბრძანებენ ადამიანებს იფიქრონ. ცოდა ცოდვაა, ბონება — სასტიკად აკრძალულია ბონება. ადამიანებს ეშინიათ ბონებისა. ეშინიათ ეშმაკისა. ეშინიათ ეშმაკისა. ეშინიათ ეშმაკ

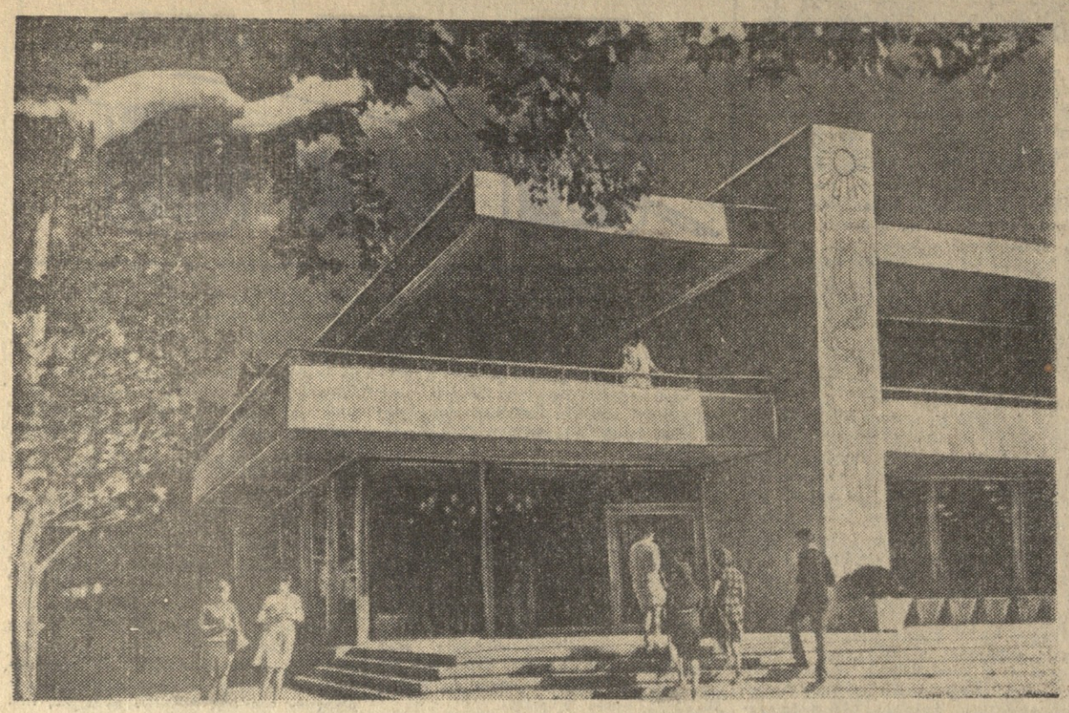

ᲩᲐᲘᲡ ᲡᲐᲮᲚᲘ

სამყაროს შორეული კუთხიდან ეწვია მაღლიანი ნერგი საქართველოს. ამ კუთხეულ მიწაში ფესვი გაიდგა. მზისკენ იიტყორცნა, ახოებში და ფოთლებზე გზა გაიკვალა. ქართულ პეიზაჟში თავისი განუმეორებელი კოლორიტით სამარადჟამოდ ჩაიწერა. ბლეზიკაცის მარჯვენამ ახალი მისი ყლორტი. ქართულმა მზემ სიცოცხლე შთაბერა სასწაულმოქმედ ფუყეს. ისე როგორც სამყაროს გაჩენის დღიდან ვიზმა გაუთქვა სასელი საქართველოს, ასევე ჩვენი ჩაის დიდება გასცდა ჭვეყნის საზღვრებს და მსოფლიოს ყველა კუთხეში შეაღწია. შეაღწია და მილიონთა გული დაიპყრო.

რამდენიმე ათეული წლით აღინუსხება ჩაის ისტორია ჩვენში. მისი ბკვნის დარწეული ეამს მზოლოდ სამი კუსტარული ფაბრიკა და ათასიოდე ჰექტარი პლანტაცია იყო. დრო მიდიოდა. ჩაის ბუჩქების პატარა სამყარო იზრდებოდა. ნაწვმარზე ამოსული სოკოებივით მრავლდებოდნენ ჩაის ფაბრიკები. ქართველმა ქალებმა ისწავლეს დუყების ჯრეფის საიდუმლოება.

დღეს წნულმა კალათებმა, ნოწოლა გიდლებმა გაუძლეს ორასი ათასი ტონა ნედლი ჩაის სიმძიმეს და საშმოლოს ნობათად მიართეს. ქართველ მეცნიერებს ეკუთვნით ჩაის საკრეფი მანქანის გამოგონების პრიორიტეტი. ეს მანქანა უდიდეს საერთაშორისო გამოფენებს ამშვენებს და უცხოელი სპეციალისტების აღიარებასა და დიდ ინტერესს იწვევს. სულ მალე სამშუალო წარმოების ჩაის საკრეფი მანქანები ამაყად იკლიან იაპონიის, ცეილონის, ინდოჩინეთის, იამაიკის პლანტაციებში.

ამასეულის ჩაისა და სუბტროპიკული კულტურების სამეცნიერო-საკვლევ ინსტიტუტში მეშაობს აკადემიკოსი ქსენი ბახტაძე. ის ზღაპრის კეთილ ჯადოქარს ჰგავს, ჩაის ახალ ჯიშებს მზეგრძელ სიცოცხლეს რომ ანიჭებს. მას მაარში უდგანან ახალგაზრდა და ჭარბადგი მკვლევარნი, რომლებიც კიდევ მრავალჯერ იტყვიან ახალ სიტყვას ჩაის სელექციური ჯიშების გამოყვანის საქმეში.

ერთმა ჩინელმა სწავლულმა ოდესღაც თქვა, ადამიანი ხანდახან სამ დიდ შეცდომას უშვებსო. პირველი ის არის, რომ შვილს კეთილ, ბმა სოფლის სასარგებლო კაცად ვერ გაზრდის, მეორე — მბატერის ნიჭიერ ჩანაფიქრს ვერ გაუგებს, მრუდედ აღიქვამს და ამოიკითხავს, მესამე — როცა არომატულ, ჯიშიან ჩაის ცუდად დაყენებს, მისი დამზადების საიდუმლოებას ვერ დაეუფლებოო...

დიახ, ჩაის დაყენების ცოდნას დიდი მნიშვნელობა აქვს. ის კეთილი ელექსირია, რომელიც მხნეობას ანიჭებს, ენერგიას და ხალისიან განწყობილებას უბრუნებს ადამიანებს.

ჩაი დიდი რაოდენობით შეიტანა ტანინსა და კოფეინს. იაპონიაში მეცნიერები იმ დასკვნამდე მივიდნენ, რომ ხიროსიმის ატომური ტრაგედიის ბევრ მონაწილეს, ჩაის ნაყენის ხშირი მიღებისა შედეგ ანიკური დაავადება შედარებით გაუხეიტრალდა.

თუ გნებავთ იცოდეთ, როგორ უნდა დაყენოთ ჩაი სათანადო წესების დაცვით და ფალიან ვემრიელად დამზადებულს შეექცეთ, მიბრძანდით შეაანშნავ ჩაის სახლში. ის ახლახან გაიხსნა თბილისში ჭავჭავაძის პროსპექტზე დიახ. ეს ძველებური ჩაიხანა როდია, არამედ ჩაის მუზეუმი, ისტორია და სკოლაც გახლავთ...

სინათლით სავსეა ეს ჰაეროვანი შენობა, რომელიც არქიტექტორ დავით მორბედაძეს ეკუთვნის. სადა, თავშეკავებული პროპორციები. დიდი გემოვნება იგრძნობა შენობის შიდა და გარეფასადის სილუეტში. ბარელიეფები დიდი ტაქტით არის შესრულებული. სალამურიანი ჭაბუკები, ფრესკული ტიპის ქალები ფიალებით... შტრიხების, რბილი, მღერადი მონახაზი, განათების ზომიერი გამოყენება, მუზეუმი თანამედროვე ავეჯი, ნაცრისფერი მარმარილო — ყოველივე ეს ძალიან კარგ, მშვიდ განწყობილებას ქმნის.

საქართველოს ჩაის ტრესტის მმართველი ოთარ ებერაძე სიამაყით ეკიამბობს ქართული ჩაის დაბადების, მისი თანამედროვე ხედრიხი წონისა და პერსპექტივების შესახებ. მარჯოლა, ასტრონომიული სხვაობა, რეფოლუციამდელი და თანამედროვე ჩაის ფონის ციფრობრივ მონაცემებში, ჰექტარებისა და ტონების შეფარდებაში.

საუბარში ერევა სიმპათიური ქალი, ჩაის სახლის დირექტორი ინჟინერ-ტექნოლოგი თამარ გვანცელაძე. საგამფენო დარბაზში გვიჩვენებს მრავალ მშვენივრად შესრულებულ პანოსა და სტენდს, რომლებიც ქართული ჩაის ისტორიასა და დღეგანდელობას ასახავს.

თამარ ყუფუნია. ტატიანა ჩხაიძე და სხვები, რომელთა ხელებმა დაუმკვიდრა ქართულ ჩაის ეროდენი პოპულარობა. სწორედ მათი პორტრეტებია კედლებზე. ჩაის ფაბრიკები. ლაბორატორიები, სასელექციო ჯიშები და ნაკვეთების ფოტოები. ბოლოს მრავალფაბრი ჩაის ლაბაზად გაფორმებული ეთიკეტები. ცალკე განყოფილებაში იყიდება „საქართველოს თაიგული", „წეკვანე ჩაი", „ბაიხარ ჩაი" და სხვ. თუ მოგეწონებათ. შეგიძლიათ შეარჩიოთ. შეიძინოთ და მინ წაიღოთ. იქნებ მოიხერგოთ გემო გაუსინჯოთ. მაშინ საფიგუსტაციო დარბაზი გელოთ. საუკეთესო ტიტესტერები თ. ბებურაშვილი და ნ. ვაშაიძე დატრიალებენ დარბაზში. დიასახლისებს შეიძლებათ ისწავლონ მხოლოდ პროფესიულ დონეზე ჩაის დაყენების საიდუმლოება. საფიგუსტაციო დარბაზში მოეწყობა კინოფილმების ჩვენება. კედელს შეეთვსებიან როდი ამშვენებს ვენიალური ქართული პოტატა თოთა რუსთაველის ბარელიეფი. ჩქარობდნენ მშენებლები, ინჟინრები, რომ დიდი იუბილარის აღსანიშნავი ზეიმისათვის მიეღოდნენ თავიანთი მარჯვენის ნაღაწი.

თბილისის ჩაის სახლი პირველი მერანალია... მალე ქუთაისში, სოხუმსა და ბათუმში ეაიხსნება ასეთივე სახლები.

მაშ ასე. სტუმართმოყვარე მასპინძლები ბელიან. თბილისელნო! ყველას გიხმობენ, ვისაც უყვარს ქართულ მიწაზე მოყვანილი ჩაი, არომატული და სასარგებლო, როგორც ჯადოსნური ელექსირი.

ᲜᲐᲜᲐ ᲯᲐᲤᲐᲠᲘᲫᲔ.

• • •

ᲡᲣᲠᲐᲗᲖᲔ: ჩაის სახლი.

ფოტო Შ. ᲩᲮᲔᲢᲘᲐᲜᲘᲡᲐ.

ᲞᲝᲔᲖᲘᲘᲡ ᲡᲐᲦᲐᲛᲝ

დღეს, 29 სექტემბერს შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო აკადემიურ თეატრში გაიმართება პოეზიის დიდი საღამო, მიძღვნილი რუსთაველის დაბადების 800 წლისთავისადმი.

საღამოში მონაწილეობას მიიღებენ საბჭოთა და საზღვარგარეთელი პოეტები, რომლებიც ჩამოსული არიან საიუბილეო ზეიმზე.

დასაწყისი 8 საათსა და 30 წუთზე.

ᲮᲐᲚᲮᲘᲡ ᲡᲘᲧᲕᲐᲠᲣᲚᲘ

◆ **ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘ.** (საკ. კორ.). დიდი ქართველი პოეტისა და მოაზროვნის შოთა რუსთაველის დაბადების 800 წლისთავის ხაიუბილეო დღეებს ზეიმით აღნიშნავენ ქუთაისელი მშრომელები.

გელათის ძეგლ-მუზეუმში გაიხსნა რუსთაველისადმი მიძღვნილი გამოფენა ქართველ მხატვართა ნამუშევრებისა. საქართველოს მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყოფილებამ გამოსცა ერთდროული ლიტერატურული გაზეთი „რუსთაველი".

ლ. მესხიშვილის სახელობის თეატრში გაიმართა საიუბილეო საღამო.

◆ **ᲖᲔᲡᲢᲐᲤᲝᲜᲘ.** (საკ. კორ.). „რუსთაველი" საიუბილეოდ საწარმო-დაწესებულებებში, კოლმეურნეობებსა და სკოლებში ეწყობა პოეტისადმი მიძღვნილი საღამოები. ლექციებ-მოხსენებები, გამოფენები".

კულტურის სახლში მოეწყო შოთა რუსთაველისადმი მიძღვნილი გამოფენა, რუსთაველის ლიტერატურების ფოტოსტენდი. აქვე გაიმართა თემატური საღამო თემაზე — „რუსთაველი და თანამედროვეობა".

◆ **ᲪᲮᲘᲜᲕᲐᲚᲘ.** (საკ. კორ.). ბევრი მნახველი მყავა ამ დღეებში სამხატვრო გალერეას, სადაც მოწყობილია ოსი მხატვრების ახალი ნამუშევრები დიდი ქართველი პოეტისა და მოაზროვნის შოთა რუსთაველის 800 წლისთავის იუბილეოსთან დაკავშირებით.

აქ წარმოდგენილია ოსი მხატვრების მიერ შესრულებული „ვეფხისტყაოსნის" ილუსტრაციები, აგრეთვე თამარის ხანის ამსახველი ტილოები. დანაწრეთა ყურადღებას იქცევს ცნობილი ოსი მხატვრის ბ. სანაკოევის ტილო „შოთა რუსთაველი „ვეფხისტყაოსანს" უძღვნის თამარ მეფეს".

◆ **ᲗᲘᲠᲐᲡᲞᲝᲚᲘ.** (საკ. კორ.). რაიონის მშრომელები ფართოდ აღნიშნავენ შოთა რუსთაველის დაბადების 800 წლისთავს. მოწყობილია გამოფენები, სტენდები, იმართება ლექციებ-მოხსენებები, ლიტერატურული საღამოები.

ᲛᲐᲡᲞᲘᲜᲫᲚᲝᲑᲐ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲓᲐ

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲗᲔᲐᲢᲠᲘᲡ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ

რუსთაველის საიუბილეო დღეებში ბევრ სიახლეს ხედავთ. ქართველი ხალხი ცდილობს ყველაფერი, რისაც ჯერ ახლა აკეთებს, რუსთაველის უკვდავ სახელს დაუკავშიროს. ამის ერთი მაგალითია თეატრი-რესტორანი, რომელიც საქართველოს ძველ დედაქალაქ მცხეთაში ეკეთვირმა გახსნა.

არქიტექტორ ლ. ყიფშიძილს ამ ახალი ნაგებობის ყოველი დეტალი ისე მოუფიქრებია, რომ რესტორანში შესვლისთანავე ასე გგონიათ წარსულ საუკუნეებში გადავიკარგეთ. ეს გახლავთ ძველებური ქართული დარბაზი ყველა თავისი ატრიბუტით. განიერი დარბაზის თაღოვანი ჭერი ეყრდნობა ვეება დედაბოძს, რომელიც შემკულია ქართული ორნამენტებით. დარბაზის ერთ მხარეს დიდი ბუხარია, რომელშიც ცეცხლი გიზგიზებს...

აქ ინვენტარიც ძველებურია: თანამედროვე მაგიდების ნაცვლად დაბალ სუფრაზე ბიგიზვეები, რომელსაც ასეთივე დაბალი სკამები აქვს შემოწყობილი. ღვინოს, საჭმელებს ავრეთვე ძველებური ბეჭედლით — თიხის ჯამებით ეზარფეშებით და ხელადებით მოგართმევენ. ღვინო აქ ბოთლებში კი არ ასხია ჩასხმული და დალუქული. ქალები სვამენ მუხრუჭოვანი ღვინოს. ეტეფეთით, რომელსაც ჩვენს თვალწინ ორიგინალური ილებენ.

მხატვრის მიერ ტილოზე შესრულებული ნატიურმორტის ნაცვლად კედელს ამკობს ნამდვილი, ცოცხალი კოლექცია ხილისა და სუფრეულ-სასმლის სხვადასხვა ნიმუშისა. აქ ძალზე აცმეულ და ჩამოკიდებულია ბაფრანა, წიწაკა, ქონდარი და სხვა სანელებლები. აქვე აწყვია საზამთრო, გოგრა, ბოლწეული. კომში, ვაშლი, მსხალი.

დღისით დარბაზში სინათლე ჭერიდან იფრქვევა, ღამით კი ელექტრობის ნაცვლად აქაურობა სანთლებით ნათდება, რომლებიც ძველებურ შანდლებში ბრიალებს. შთაბეჭდილება რომ სრული იყოს, არქიტექტორს არ დავიწყებია ლხინის ერთ-ერთი კომპონენტი — სიმღერა. შეეძლეთ გემრიელ საჭმელებს და თითქოს შორიდან გესმის ძველებური ქართული სიმღერები. ეს მაგნიტოფონზე ჩაწერილი ხმებია, ჭერში სადანგებოდ შერჩეული ადგილიდან რომ მოისმის.

...ამ დღეებში საქართველოში განსაკუთრებით ბევრი სტუმარია. რუსთაველის ზამშობლოში ტრიბა ხუთიოდე კოტიტინტის მრავალი გამოჩენილი ადამიანი. ქართველ ერს ეცა სტუმრისადმი გულითადი ყურადღება და ეს სიყვარული დღემდე შენორჩა. განსაკუთრებული პატივისცემის ღირსი ისიდან შოთა რუსთაველის სტუმრები, რომლებსაც ყველა ქართველი ეცი მასპინძლობს. და ეს ალაკვირვებელია, თუ მარანმა-რესტორანმა სტუმართმოყვარეულად კარი პირველად გუშინწინ გაუღო დიდი რუსთაველის სტუმრებს. „რესტორნის

ᲡᲣᲠᲐᲗᲔᲑᲖᲔ: მარჯვნივ — მცხეთის ქარან-რესტორნის მუშაკები ქვევრიდან ორშმოთი იღებენ ღვინოს, მარცხნივ — მარან-რესტორნის დარბაზი.

ᲡᲞᲝᲠᲢᲘ

ᲒᲐᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲑᲐ ᲑᲔᲚᲒᲠᲐᲓᲨᲘ

ᲑᲣᲨᲘᲜ ბელგრადში ევროპის თასის მფლობელთა თასისათვის ბრძოლაში ერთმანეთს შეხვდნენ: ადგილობრივი „ოფკ ბელგრადი" და მოსკოვის „სპარტაკი".

მოსკოველებმა ძლიერად ჩაატარეს მატჩი, განსაკუთრებით პირველი ნახევარი, როცა ხელმინმა ორჯერ (მე-10 და მე-16 წუთი) და ლოგოფეტმა (35-ე წუთი) წინ გაიყვანეს თავიანი გუნდი.

მეორე ტაიმში სპარტაკელები თავს იცავდნენ, მრავალჯერ გადარჩა მათი კარი აღებას, ამაში დამსახურება მეცველებსა და პირველ რიგში მეკარე მასლაჩენკოს მიუძღვის, რომელმაც ორი თერმეტრიანი საჯარიმო მოიგერია. იუგოსლაველებმა მხოლოდ ერთი ბურთის გაქვითვა შეძლეს. მატჩი სპარტაკელთა გამარჯვებით ანგარიშით 3:1 დამთავრდა.

ამ გუნდების განმეორებითი შეხვედრა გაიმართება 6 ოქტომბერს მოსკოვში. „სპარტაკი" ფაქტიურად განადგურებულ

ᲜᲧᲐᲚᲑᲣᲠᲗᲔᲚᲗᲐ ᲩᲔᲛ�პᲘᲝᲜᲐᲢᲘ

ᲑᲣᲨᲘᲜ ბათუმში დამთავრდა წყალბურთში სსრ კავშირის ჩემპიონატის მეორე წრის პირველი ეტაპი. ასპარეზობის უკანასკნელი დღის ეიხვედრითა შედეგები ასეთია: „ბორეეეეტეკი" (მოსკოვი) — „კკ (ბაკო) — 3:3, სახეზერთ-სახეზეაო ფლოტის ცენტრალური საწყლისო სპორტული კლუბი — „ტრუდი" (მოსკოვის ოლქი) — 5:1.

თბილისის „დინამო" კარგად წარმართა ასპარეზობა მოსკოვის „ტრუდოვოე რეზერვის" წინააღმდეგ და გაიმარჯვა ანგარიშით 5:3. ბათუმის ტურში თბილისელებმა ათი შესაძლებლობიდან 8 ქულა დაგროვეს და ძალზედ ეიკეთა. გაიუმჯობესეს სატურნირო მდგომარეობა.

აქვს თასის მფლობელთა თასის გათამაშების შემდგომ ეტაპში გასვლა, რადგან ფრე და ანგარიშით 0:1, 1:2 წაგებაც აწყობს. იუგოსლაველებმა თასისათვის ბრძოლა რომ განაგრძონ მოსკოვში უნდა მოიგონ 3:0, 4:1 და ა. შ.

გამარჯვებულნი ასეთი შემადგენლობით გამოდიოდნენ: მასლაჩენკო, პეტროვი, დიკარევი, კორნეევი, კრუტიკოვი, ამბარცუმიანი, ლოგოფეტი, რეინგოლდი, ოსიანინი, სიომინი, ხუსაინოვი.

„ᲘᲜᲢᲔᲠᲜᲐᲪᲘᲝᲜᲐᲚᲔ" — „ᲢᲝᲠᲐᲙᲔᲚᲘ"

ᲑᲣᲨᲘᲜ მილანში ევროპის ჩემპიონთა თასის მატჩში ერთმანეთს შეხვდნენ მილანის „ინტერნაციონალე" და მოსკოვის „ტორპედო". ანგარიშით 1:0 გაიმარჯვეს მასპინძლებმა.

ამ გუნდების განმეორებითი მატჩი გაიმართება მოსკოვში 12 ოქტომბერს.

ᲡᲞᲝᲠᲢᲣᲚᲘ ᲥᲠᲝᲜᲘᲙᲐ

△ **ᲑᲣᲨᲘᲜ** თბილისში გდრ-ს კალათბურთელთა ჯაფა გუნდი შეხვდა საქართველოს ნაკრებს. ანგარიშით 54:53 (27:27) გაიმარჯვეს მასპინძლებმა.

△ **ᲐᲚᲐᲐ-ᲐᲗᲐᲨᲘ** დამთავრდა სსრ კავშირის გუნდური პირველობა ჩოგბურთში. ჩემპიონი „დინამოს" ოლექტივი გახდა. მეორე ჯგუფმა საქართველოს სპორტსაზოგადოება „განთიადმა" მეორე საპრიზო ადგილი დაიკავა და მომავალ წელს პირველ ჯგუფში გამოსვლის უფლება მოიპოვა.

△ **ᲡᲐᲛᲔᲠᲘᲓᲘᲐᲨᲘ** დაიწყო რეგბაში საბჭოთა კავშირის ჩემპიონატის ზონალური ასპარეზობა. აქ ფინალში გასვლისთვის იბრძვიან თბილისის „დინამო" და „ლოკომოტივი", ერევნის „დინამო" და კუიბიშევის „ტრუდი". პირველ ტურში თბილისის გუნდების ფრედ 3:3 დამთავრდა.

ᲚᲐᲞᲐᲠᲐᲙᲝᲡ ᲡᲢᲔᲜᲚᲘ ᲠᲝᲣᲖᲘ

შეხვედრების საერთაშორისო ფედერაციის პრეზიდენტმა სტენლი როუზმა ვუნაში მოაწყო პრეს-კონფერენცია ჟურნალისტებისათვის. თავის გამოსვლაში მან აღნიშნა, რომ ახლა მრავალი სპორტსმენი და სპეციალისტი გამოდის წინააღდეგობის. შეიცვალოს მსოფლიოს ჩემპიონატის ჩატარების ფორმულა. ზოგიერთი გეგმა ეკვე არის ჩვენს განკარგულებაში. ერთი მაგალითი, მაგალითად გეოლისმბს ფინალში მხოლოდ 12 გუნდის მონაწილეობას. რომლებიც ორ ჯგუფად იქნებიან გაყოფილი. თვითეულ ჯგუფში თამაშები წრიული სისტემით მოეწყობა. ეამარჯვებულნი ერთმანეთს შეხვდებიან პირველი ადგილისათვის ბრძოლაში. მეორე ადგილებზე გამოსული გადაწყვეტენ მესამე და მეოთხე ადგილების ბედს და ა. შ.

მაგრამ, აღნიშნა როუზმა, 1970 წლის მსოფლიოს ჩემპიონატი ფეხბურთში ძველი სტატუსით გაიმართება, ფინალში 16 გუნდი მიიღებს მონაწილეობას. ეს აუცილებელია ფინანსური მოსაზრებითაც. რადგან, მექანიკურ მრავალრიცხოვან მაყურებელთა დაკმაყოფილებას მოგლიან, ნაკლებინიმგნელოვან მატჩებზეც კი.

ფიფას პრეზიდენტმა აზრი გამოთქვა, რომ საჭიროა დამტკიცებით შესაძლებლობათა გამონახვა და ამერიკისა და აზიის ქვეყნების უფრო ფართოდ მონაწილეობა მსოფლიოს ჩემპიონატში. მისი აზრით, ყურადღების ღირსია წინადადება, საკალათფიკაციო თამაშებს ევროპის მეორე რანგის გუნდებსა და აზიისა და აფრიკის წამყვან გუნდებს შორის, არსებობს აგრეთვე იდეა მსოფლიოს ჩემპიონატის ფარგლებში მოეწყოს ხმელთაშუაზღვის ქვეყნების ტურნირი; ერთი მხრივ იქნება ესპანეთი, საფრანგეთი, იტალია, იუგოსლავია, ხოლო მეორე მხრივ ალჟირი, ეგვიპტე, ისრაელი და ა. შ.

რუზი შეეხო აგრეთვე კონფლიქტს, რომელიც მსოფლიოს ჩემპიონატზე წარმოიშვა ფიფასა და ლათინური ამერიკის ფეხბურთის ასოციაციებს შორის. „მე ამ კონფლიქტს ვმობ ვნახი, რომ ევროპისა და ლათინური ამერიკის კონტინენტებზე ფეხბურთს ერთნაირად როდი თამაშობენ. ევროპული თამაში გამოირჩევა ძალით, სისწრაფით, ეფექტურობით რეაქციით. სამხრეთ-ამერიკელთათვის დამახასიათებელია ბურთის ფლობის უმაღლესი ტექნიკა, არტისტული და კომბინაციათა მამის სრული უარყოფა. ამის გამო ევროპული წესებში განხორციელდება სამხრეთ ამერიკელისაგან. ყველა ინციდენტი სწორედ ამ სხვაობიდან მომდინარეობდა. მგრამ მინდა მაინც ავღნიშნო, რომ მიუხედავად დამარცხებისა გამოწვეული სიმწარისა, ლათინური ამერიკის ქვეყნების ყველა კავშირმა გამოაცხადა თავისი ლოიალობა ფიფასადმი".

ᲨᲔᲛᲐᲗᲮᲕᲔᲕᲔᲑᲘ

ᲦᲣᲜᲯᲐᲕ ᲢᲝᲠᲐᲙᲔᲚᲐ ᲐᲕᲝᲛᲘᲢᲐᲜᲐ

ᲒᲕᲘᲐᲜ ღამით, თევზის ჭერა რომ უ ამთავრა, სეინერი „გატეხილი ყაბი კასპის ზღვის პატარა ყურეში დასვენებლად დადგა. მეგზურები თევზ საჭერ ახალ ადგილებზე გადასვლის ვის რომ ემზადებოდნენ, გაისმა გაფ გულება — „ამოსწიეთ ღუზა!" ეკ ნელა და ძმიმედ ამოდიოდა. გაკვირვ ამოღებული ღუზის თოკებზე მეგზ ბმა დაინახეს სიგარისებრი დიდი სა ზღვის ბალახით და ნიყარებით დაფა ლი. სეინერის კაპიტანი ალექსანდრე დურინი არ დაიბნა. მიუხედავად ძლ ქარისა და ღელვისა, მან ბრძანება გ სეინერი ნელ სელაზე გადაეყვანინ გემი მეგზურთა დაბა ბაუტინოს ქვ ანი ვიწრო ისარსაკენ წაიყვანა. ე ბადურებმა მრისხანე ტორპედო ფრ ლად დადეს ქვიშიან მარჩხობზე. მ მოვიდნენ სპეციალისტები. მათ გაა ნებლეს ტორპედო და გამოარკვიეს, რ იგი ეკუთვნოდა ნიმოსან „მოსკვ ნინს", რომელიც 1919 წლის მაისში ჩ ძირა ინგლისელ ინტერვენტებთან ბრ ლის დროს. სწორედ ამ ადგილას ჩუ ლუზა 47 წლის შემდეგ მებადურთა ინერმა. (ᲐᲡᲐ).

ᲡᲐᲛᲔᲢᲠᲘᲐᲜᲘ ᲡᲘᲐ

ᲐᲡᲢᲠᲐᲮᲐᲜᲘᲡ ოლქის მებადურ ვოლგაში დაიჭირეს სამეტრიანი სია, რომელიც 456 კილოგრამს იწ ნინ. მიბაგნ ამიიღეს სამი ფუთი შ ხიზილალა. (ᲡᲐᲙᲓᲘᲡᲘ).

ᲙᲝᲠᲔᲡᲞᲝᲜᲓᲔᲜᲢᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ

ᲑᲣᲨᲘᲜ საქართველოში მცირე ლ ლიანი მშრალი ამინდი იდგა.

დღეს მოსალოდნელია დასავლეთ ქართველოში ცვალებადი მოღრუბ ლობა, სანაპირო რაიონებში მცირე ნ მა და ელვეკი. სუსტი ქარი. ტემპერა რა ბარში — 18-20 გრადუსი, ხოლო მ ში — 13-18 გრადუსი. აღმოსავლეთ ქართველოში — ცვალებადი მოღ ლობა, მთიან რაიონებში ალბა ხანმოკლე წვიმა და ელვეკი, დასავლ ზომიერი ქარი. ტემპერატურა ბარშ 19-24 გრადუსი, ხოლო მთაში — 1 გრადუსი.

თბილისში უნდა მოველოდეთ ცვ ბად მოღრუბლული ამინდს უნალ იქროლებს სუსტი ქარი. ტემპერატუ 21-23 გრადუსი.

ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲔᲚᲘᲡ ᲛᲘᲔᲙᲚᲕᲜᲐ

ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲔᲚᲘᲡ სახელობის სახელმწიფო აკადემიური რ. მს თეატრმა გენიალური ქართველი პოეტისა და მოაზროვნის **შოთა რუსთაველის** დაბადების 800 წლისთავს მიუძღვნა ლიტერატურულ-დრამატული კომპოზიცია „ᲕᲔᲤᲮᲘᲡᲢᲧᲐᲝᲡᲜᲐᲜᲘ".

საიუბილეო სპექტაკლი ამავე დროს პირველ პრემიერას და ახალი სეზონის გახსნას წარმოადგენდა.

ლიტერატურულ-დრამატული კომპოზიცია (ავტორი რ. ეფრალიძე) დადგეს რესპუბლიკის სახალხო არტისტმა რეჟისორმა ა. ჩხარტიშვილმა და მ. თუმანიშვილმა. სპექტაკლი მხატვრულად გაფორმა ხელოვნების დამსახურებულმა მოღვაწემ ო. ლეთანიშვილმა, ქორეოგრაფია რესპუბლიკის დამსახურებული არტისტი ი. ზარეცკი. დადგმის რეჟისორაზე იმუშავეს აგრეთვე რესპუბლიკის სახალხო არტისტმა გ. გეგეჭკორმა, რესპუბლიკის დამსახურებულმა არტისტმა ბ. კობახიძემ, რეჟისორებმა გ. ეორდანიამ, რ. სტურუამ, ნ. ხატისკაცმა და გ. ქავთარაძემ.

სპექტაკლში მონაწილეობდა თეატრის მთელი შემოქმედებითი დასი.

მარჯანიშვილის სახელობის აკადემიურმა თეატრმა, რუსთაველის დაბადების 800 წლისთავის იუბილეს მიუძღვნა დიდი საღამო-კონცერტი. კონცერტის პირველ განყოფილებაში წარმოდგენილი იყო ლიტერატურულ-მუსიკალური კომპოზიცია „ᲕᲔᲤᲮᲘᲡᲢᲧᲐᲝᲡᲜᲐᲜᲘ", რომელშიც მონაწილეობდნენ საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტი ვ. ანჯაფარიძე, რესპუბლიკის დამსახურებული არტისტები თ. თეთრაძე, ტ. საყვარელიძე, ო. მელვინეთუხუცესი, მსახიობები თ. ხაინდრავა და გ. სიხარულიძე.

მეორე განყოფილებაში მონაწილეობა მიიღეს რესპუბლიკის სახალხო არტისტმა დავით გამრეკელმა და რესპუბლიკის დამსახურებულმა არტისტებმა ე. მირიანაშვილმა, ც. ციცქიშვილმა და ნ. მკერვალიძემ.

საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტმა ვ. გოძიაშვილმა წაიკითხა ნაწყვეტები ი. აბაშიძის ციკლიდან „რუსთაველის ნაკვალევზე".

ᲕᲐᲜᲝ ᲡᲐᲠᲐᲯᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡ სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორიის საკონცერტო დარბაზში საიუბილეო დღეებში გაიმართა საოპერო სტუდიის სპექტაკლი **ᲓᲘᲛᲘᲢᲠᲘ ᲐᲠᲐᲯᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡ** ოპერა „თამველება შოთა რუსთაველზე", რომელიც დადგა რეჟისორმა გ. ვასაძემ. ოპერას დირიჟორობდა ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე ზ. ხუროძე. ქორმეისტერია ა. ბეჟანიშვილი, ქორეოგრაფი — რ. ჭოხონელიძე, მხატვარი — თ. მურვანიძე.

როლებს ასრულებდნენ კონსერვატორიის კურსდამთავრებულნი და სტუდენტები ა. გოგოლაშვილი, ვ. ენდელაძე, ე. გარსევანიშვილი, ს. ტორგონიძე, ვ. კუბლაშვილი, ე. წიკლაური, ი. კანკია, ნ. ლაჰეჯა, ა. შომახია, თ. ტოგონიძე.

• • •

ᲡᲣᲠᲐᲗᲘᲡ: (მარცხნივ) რუსთაველი — კონსერვატორიის სტუდენტი ა. გოგოლაშვილი, (ქვემოთ) ასეა საოპერო სპექტაკლიდან „თქმულება შოთა რუსთაველზე".

ფოტო ი. ᲙᲣᲠᲗᲣᲚᲘᲡᲐ.

ᲞᲝᲔᲖᲘᲘᲡ ᲡᲐᲦᲐᲛᲝ

ᲓᲦᲔᲡ, 29 სექტემბერს შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო აკადემიურ თეატრში გაიმართება პოეზიის დიდი საღამო, მიძღვნილი რუსთაველის დაბადების 800 წლისთავისადმი.

საღამოში მონაწილეობას მიიღებენ საბჭოთა და საზღვარგარეთელი პოეტები, რომლებიც ჩამოსული არიან საიუბილეო ზეიმზე.

დასაწყისი 8 საათსა და 30 წუთზე.

ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲔᲚᲘᲡ ᲓᲐᲑᲐᲓᲔᲑᲘᲡ 800 ᲬᲚᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡᲐᲓᲛᲘ ᲛᲘᲫᲦᲕᲜᲘᲚᲘ ᲡᲐᲘᲣᲑᲘᲚᲔᲝ ᲦᲝᲜᲘᲡᲫᲘᲔᲑᲘ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲡᲝᲤᲚᲘᲡ ᲛᲔᲣᲠᲜᲔᲝᲑᲘᲡ ᲡᲐᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲝᲡ

ᲑᲠᲔᲗᲘᲡ ᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲡᲝᲤᲚᲝ-ᲡᲐᲛᲔᲣᲠᲜᲔᲝ ᲡᲙᲝᲚᲐ

ᲐᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐ ᲛᲝᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲗᲐ ᲛᲘᲦᲔᲑᲐᲡ 1966-1967 ᲡᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲝ ᲬᲚᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡ.

სკოლა ამზადებს საფუტკრის ჯამგეებსა და მებაღე-ტექნიკოსებს. სკოლაში მიიღებიან: კოლმეურნეები და საბჭოთა მეურნეობების მუშაკები, აგრეთვე უმთავრესად მსურველნი, რომლებსაც აქვთ განათლება 7-10 კლასის მოცულობით.

სკოლაში მიღება წარმოებს უგამოცდოდ. სკოლაში შემსვლელებმა უნდა წარმოადგინონ: 1. განცხადება, 2. ავტობიოგრაფია, 3. განათლების მოწმობა (დედანი), 4. დაბადების მოწმობა (დედანი), 5. კოლმეურნეობის შუამდგომლობა, 6. ცნობა ჯანმრთელობის შესახებ.

სკოლაში ჩარიცხულთ დაენიშნებათ სტიპენდია თვეში 14 მანეთი, უზრუნველყოფილნი იქნებიან ბინით.

კოლმეურნეობიდან მიღებულებს კოლმეურნეობა ყოველთვიურად მისცემს 10 მანეთს ფულად და დაეხმარება 20-25 შრომადღეს სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს დადგენილების საფუძველზე. საბჭოთა მეურნეობიდან მიღებულებს ენახებათ სამუალო ხელფასი არაუმეტეს 40 მანეთისა თვეში.

სკოლაში სწავლა დაიწყება 10 ნოემბერს.

სკოლის მისამართი: ქარელის რაიონი, სადგური ქარელი, ბებნისის სახელმწიფო სანერგე მეურნეობა.

„ᲓᲘᲜᲐᲛᲝᲡ" ᲡᲢᲐᲓᲘᲝᲜᲘ

29 და 30 სექტემბერს

ᲤᲔᲮᲑᲣᲠᲗᲘ

სსრ კავშირის პირველობის გათამაშება „ა" კლასის I ჯგუფის გუნდებს შორის.

„ᲞᲐᲮᲢᲐᲙᲝᲠᲘ" ᲢᲐᲨᲙᲔᲜᲢᲘ — „ᲓᲘᲜᲐᲛᲝ" ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘ

29 სექტემბერს სათადარგო შემადგენლობანი (დასაწყისი 18 ს.).

30 სექტემბერს ძირითადი შემადგენლობანი (დასაწყისი 17 ს.)

30 სექტემბრისათვის ბილეთები აბონემენტებზე გაიყიდება „დინამოს" სტადიონის სალ